

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

EGÉSZ ÉVRE . . . 16.— K | FÉL ÉVRE . . . 8.— K
 NEGYED ÉVRE . . . 4.— K

FŐSZERKESZTŐ

DR. BISCHITZ BÉLA

ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, V., SAS-UTCA 20.

TELEFON 108—00.

HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

Az engedélyhez kötött iparokról általában.

Ezt a rendszert követi a Basel vidéki kanton, ahol azok az iparágak esnek engedély alá, illetőleg köthetők engedélyhez, amelyeknél a járatlan kezelés, vagy az iparos megbízhatatlansága folytán a közrendészeti érdek vagy a közbiztonság veszélyeztetve lehet, vagy ahol a közjó különös biztonságot igényel. Általános rendelkezést tartalmaz Schaffhausen kanton ipartörvénye is, amely szerint azok az iparok vannak engedélyhez kötve, amelyeknél az üzemnek meg nem felelő vezetése vagy az iparosnak erkölcsi tekintetben való megbízhatatlansága a közrendészeti célok elérését veszélyezteti, vagy ahol közjólét különös biztosítékot követel. Bármennyire kerülni is óhajtjuk a végrehajtott hatalomnak jogalkotási feladatokkal való megbízását, elvileg a kérdés úgy áll, hogy amennyiben elismerjük, hogy vannak körülmények, amelyek beálltával a közérdek védelme a legfontosabb, nem szabad elzárkózunk attól sem, hogy az ipari élet változásaihoz egyedül alkalmazkodni tudó iparrendészetnek megadjuk a módot arra, hogy szükség esetében intézkedjék és így ne történhessék meg az, hogy az engedélyhez való kötés folytán nyilvánvalólag orvosolható bajok csak azért nem szüntethetők meg, mert a végrehajtott hatalomnak nincsen felhatalmazása arra, hogy ezt megtegye, a törvény módosítása pedig politikai okokból nem lehetséges.

Az iparok két csoportja között: — a szabad iparok és az engedélyhez kötött iparok között — az a főkülönbség: hogy az engedélyhez kötött iparokhoz szükséges iparengedély kiszolgáltatásának nemcsak a nagykorúság, illetve jogi személyeknél az üzletvezető megnevezése a feltétele, hanem az is, hogy az engedélyt kérő megfeleljen annak a szabályrendeletnek, melyet illetve az iparról a törvényhatóság, illetve a rendezett tanácsú város alkotott.

Az ipartörvény maga nem állapít meg külön feltételeket az engedélyhez kötött iparok gyakorlására, de a törvényhatóságoknak és rendezett tanácsú városoknak nemcsak jogává, hanem kötelességévé tette, hogy a külön szabályok megalkotása iránt záros határidő alatt intézkedjenek.

Az ilyképp feltétlenül megalkotandó szabályrendeletekben megállapítandó, illetve megállapítható feltételek között a legfontosabb: a megbízhatóság és a kiadható iparengedélyek számának előrelévő megállapítása.

Az előbbi még lehetséges rendészeti korlátozásnak minősíteni, a kiadható iparengedélyek számbeli korlátozását azonban már nem, mert az a körülmény, hogy az ipar gyakorlásából egyesek tőlük független okokból kirekesztetnek, az iparszabadság lényegével ellenkezik. Az ugyanis, hogy a törvény nem engedi meg az ipar gyakorlását olyanoknak, akiknél nem találja meg a biztosítékot arra, hogy az ipart a közérdek megkövetelte módon fogják gyakorolni, ha nem is megvalósítása az iparszabadsági elvnek, de legalább összeegyeztethető

vele; amennyiben azonban az iparengedélyek száma előre meg van állapítva, sokszor nem kaphatnak iparengedélyt azok sem, akik megbízhatók és az ipart is értik.

Hogy az ipartörvénynek szóbanlevő rendelkezését mindamellett helyeseljük, annak az az oka, hogy vannak olyan iparágak, amelyeknél a szabadverseny korlátlan érvényesülése előreláthatólag nem járna jó következményekkel; indokolja továbbá a rendelkezést az is, hogy az engedélyhez kötött iparok nagy részénél azt az ellenértéket, amelyet az iparos követelhet — a szedhető díjakat — hivatalból állapítják meg, a hatóságoknak kell tehát gondoskodniuk arról, hogy az iparos ezekből a díjakból megélhessen. A verseny korlátatlansága esetében pedig olyan helyzet állhatna be, hogy az iparosok iparukat fentartani nem tudják, ami az engedélyhez kötött iparoknál, ezeknek az iparoknak természete folytán, sértené a közérdeket. Azok a körülmények azonban, amelyek ezt az eredményt előidézhetik, nem mindig és főleg nem mindenütt mutatkoznak, úgy hogy az ipartörvény a kiadható iparengedélyek számának megállapítását a szabályrendelet alkotó hatóságoknak nem tette feltétlenül kötelességévé, hanem rájuk bízta annak megítélését, vajjon szükségesnek találják-e azt, vagy sem.

Az engedélyhez kötött iparok és a szabadiparok között még a következő — ipartörvény rendelkezésein alapuló — különbségek állanak fenn:

a) Az iparigazolvány alapján gyakorolható iparokat az iparos bérlő útján is gyakorolhatja és jogosítva van ugyanabban a községben több állandó üzleti helyet is tartani, az engedélyhez kötött iparokat ellenben bérlők nem üzhetik és az újabb üzlethelyiségek mindig — tehát ugyanebben a községben is — külön engedélyhez vannak kötve.

Az engedélytől függő iparoknak bérlő útján való gyakorlását a törvény azért nem engedte meg, mert az iparengedély elnyerésének egyik feltétele: az egyéni megbízhatóság. Am ez a követelés hatálytalanná válnék, mielőtt az engedélyes jogosítva lenne iparát a kellő megbízhatósággal esetleg nem rendelkező bérlő útján is gyakorolni; azt a jogot pedig, hogy egy iparengedély alapján több állandó üzleti helyiséget lehessen tartani, azért nem adja meg a törvény, mert a kiadható iparengedélyek számának előre való megállapításánál olyan célok figyelembevétele ismerttetett el, melyek érvényesülése nem lehetséges, ha az, aki iparengedélyt szerzett, az ipart tetés szerinti terjedelemben folytathatja. Amint a törvény arra az álláspontra helyezkedett, hogy figyelembeveendő körülménynek ismerte el, hogy egy helységben ne legyen több engedélyhez kötött ipartelep, mint amennyi a törvényhatósági bizottságnak, illetve a város képviselőtestületének szabályrendeleti megítélése szerint szükséges, akkor nem lehet megengedni azt sem, hogy egy iparengedély alapján több helyen gyakoroltassék valamely ipar.

b) A szabadiparokra kiszolgáltatott iparigazolvány — amennyiben annak alapján az ipar gyakorlását nem kezdték meg — két év után veszíti el az érvényét,

az iparengedély érvénye ezzel szemben csak egy évig áll fenn és aki az iparengedély kézhezvételétől számított egy év alatt az ipar gyakorlását nem kezdi meg, később új iparengedélyt tartozik kérni. Ugyanez a különbség az iparok félbeszakításánál is mutatkozik.

A szabadiparokra kiszolgáltatott iparigazolvány érvénye akkor szűnik meg, ha a félbeszakítás folytán az ipar két éven át szünetelt, ezzel ellentétben az iparengedély tulajdonosát az iparnak már egy éven át való szünetelése is megfosztja attól a jogtól, hogy az ipart folytathassa, sőt a 10. §. f) pontjában megnevezett iparokra nézve ennél rövidebb idő is megállapítható.

c) Az engedélyhez kötött iparok egy része a szabadiparoktól eltér annyiban is, hogy míg ezeknél az iparüzési jogtól senki, sem bírói ítélettel, sem közigazgatási határozattal meg nem fosztható, addig az engedélyhez kötött iparok közül az iparhatóságoknak megadja a törvény azt a jogot, hogy előrebocsátott vizsgálat és tárgyalás után iparüzési jogától megfoszthassák azt, akinél olyan tények merültek fel, amelyek az iparost iparának üzbetése tekintetében a közérkölciség és közrendészet szempontjából megbízhatatlannak tüntetik fel.

d) A szabadiparoknál általános jogelv, hogy az iparos munkájáérti tetszése szerinti ellenértéket követelhet — kivétel csak a marhahusmérés, — az engedélyhez kötött iparok nagy részénél ellenben a szabályrendelet hivatalos taksát állapíthat meg.

Az engedélyhez kötött iparokra vonatkozó rendelkezések azonban valamennyien kivételes rendelkezések, így hát szigorúan értelmezendők és sem joghasonlóság, sem törvényt magyarázat útján más iparra ki nem terjeszthetők.

HAZAI HIREK.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Jánossy József bányaesküdtet a petrosényi m. kir. bánya-biztosságnál, a jelen állomáshelyén való meghagyás mellett a IX. fizetési osztályba bánya-biztossá,

ifj. Ormos Péter budapesti lakost ideiglenes minőségű segélydíjas bányaanyagornokká a maros-ujvári m. kir. főbányahivatalhoz nevezte ki.

Halálozás. Balkay Béla dr., a budapesti ügyvédi kar egyik kitünősége, népfölkelő hadnagy, június 18-án 50 éves korában hirtelen elhunyt. Az elhunyt a bányaajog terén elismert tekintélynek örvendett.

A tőzsdetanács ülése. A tőzsdetanács július 9-én Simon Jakab udvari tanácsos alelnök elnöklésével ülést tartott. A napirend előtt az elnök a tanács nevében üdvözölte Adám Géza dr. miniszteri tőzsdébiztos-helyettes miniszteri tanácsossá történt kinevezését alkalmából. Áttérve a napirendre, a tanács elrendelte, hogy a Coburg Fülöp herceg-féle bánya- és kohóművek részvénytársaság által kibocsátott 57.500 darab, egyenkint 200 korona, összesen 11.500.000 korona névértékű részvényt 1917 július 10-én, a Hazai Fatermelő r.-t. által kibocsátott 12.500 darab, egyenkint 400 korona, összesen 5.000.000 korona névértékű részvényt pedig július 12-én a tőzsdén jegyzett értékpapírok lajstromába felvegyék és hogy mindkét részvényt az értéktőzsdéi hivatalos forgalom újból való megnyitása után a tőzsde hivatalos árjegyzőlapjában 5% os folyó kamattal jegyezzék. Végül tudomásul vette a tanács, hogy Schwarz Félix tőzsdetanácsosi tisztségéről lemondott.

A szénbizottság kiegészítése. A hivatalos lap június 10-iki száma közli, hogy a kereskedelmi miniszter Jeszenszky Pált, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének vezérigazgatóját az országos szénbizottság tagjává nevezte ki.

Petróleumkutató kirendeltség Kaposvárott. Az állam Kaposvárott kutató kirendeltséget létesített, amelynek vezetői, Papanek Ernő pénzügyminiszteri titkár és Szmolka Nándor bányaformérnök már is megkezdték működésüket. A kirendeltség felállításából arra lehet következtetni, hogy ezen a vidéken petróleumforrásokra van kilátás és hogy ez az előzőleg lefolytatott kutatásokból és számításokból immár bizonyossá vált.

Új szénbánya Vas megyében. A községi járásban Kunfalva, Hantosfalva és Pörgölény községek határában nagymennyiségű barna- és feketeszén kiaknázására van kilátás. A kibányászást a hadügyminisztérium fogja végezni, amely az erre vonatkozó szerződést az egyes birtokosokkal már meg is kötötte.

Felmentések körüli eljárás. Figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az új felmentésekre vonatkozó 7900. eln. 4. számú honvédelmi miniszteri rendelet II. C) pontja úgy értelmezendő, miszerint oly vállalatok, üzemek, intézetek stb., amelyeknél már egy vagy több felmentett egyén van s újabb alkalmazott egyén felmentését kéri, a felmentéshez szükséges névjegyzékeket a vállalat, üzem, intézet stb. tartozik megszerkeszteni s annak 4-ik oldalát is mindenkor kitölteni. A 4 példányban szerkesztendő névjegyzékből 3 példányt az illetékes kereskedelmi és iparkamarához, a negyedik példányt pedig a vállalat helyének megfelelő községi előjárósához kell beküldeni. Amely vállalatnál felmentett egyén nincsen és csak egy egyén felmentését kéri, az a község (város) által veendő névjegyzékbe.

Alaptőkeemelések. A *Matador ruggyanta és balataművek r. t.* (Pozsonyligetfalva) legutóbb tartott közgyűlése elhatározta, hogy az addig 1.600.000 K részvénytőke 2000 drb 200 K n. é. új részvény kibocsátása által 2.000.000 K-ra emeltesse fel.

A *Puch művek r.-t.* (Grác) július 8-án tartott közgyűlésén az alaptőkét 4¹/₂ millió K-ról 8.100.000 K-ra emelte fel.

A *Magyar Általános Gépgyár r.-t.* június 27-én tartott közgyűlése az 5 millió K alaptőkét 8 millió K-ra emelte fel, 15.000 drb 200 K n. é. új részvény kibocsátása által.

Az *Olea r.-t.* június 25-én tartott közgyűlésén az alaptőkét 300.000 K-ról 1 millió K-ra emelte fel. A vállalat 1916. évi mérlege 511.950 K (az előző évben 344.770 K) bruttó bevétel mellett 131.761 (68.437) K tiszta nyereséggel zárul.

A *Trifailer Kohlenwerkegesellschaft* részvénytőkéjét 4,4 millió K-val 24 millió K-ra emeli fel. Az erre vonatkozólag kiadott prospektus szerint 11.760 drb a 200 K névértékű részvény fog kibocsátatni. A részvényesek minden 25 részvény után három új részvényt kapnak. Az új részvények kibocsátási ára 365 K.

A Coburg-részvények tőzsdéi bevezetése. A Hazai Bank részvénytársaság ismét új részvényt vezet be a budapesti tőzsdén. A Coburg Fülöp herceg-féle bánya- és kohóművek r.-t. ugyanis legközelebb magába olvasztja az Első Magyar Osavargyár részvénytársaságot. Mindkét vállalat, mely június hó végén zárta le mérlegét, eredményes működésre tekint vissza, úgy hogy a lefolyt üzletév osztaléka a részvények összege után előreátthatólag 20 korona (10%) lesz. A Hazai Bank még a fuzió keresztülvitele előtt hozza piacra a Coburg-részvényeket az azokon függő és legközelebb 20 koronával beváltásra kerülő részvényekkel együtt. A Coburg-részvények egyidejűleg bevezetésre kerülnek a bécsi tőzsdén is.

A román petróleumvidék. Berliin jelentés szerint az angolok által elpusztított román petróleumvidék helyreállítása február óta tervszerűen folyik. Ma még csak a kilisztított kutak működnek, néhány héttel azelőtt azonban megkezdtek újabb kutak furását is,

ugy hogy rövidesen a termelés emelkedése várható. A finomítók már mind üzemképes állapotban vannak, ami főleg annak köszönhető, hogy maga a román lakosság is szívesen segít a petróleumvidék helyreállításában.

Sztrájk a dombrovi szénbányákban. A dombrovi „Gazetta Polska” jelentése szerint a dombrovi szénbányakerületben sztrájkmozgalom tört ki, amely a megszállott terület összes szénbányáira kiterjedt. A munkások követeléseai ugyanazok, mint a legutóbbi sztrájknál, az élelmezés javítását kívánják, különösen jobb kenyeret. Ezenkívül bérjavítást követelnek. Újabb követelésük pedig az, hogy tegyék számukra lehetővé, hogy cipőt és ruhát szerezzenek. A sztrájk eddig teljesen nyugodtan folyt le.

Alaptőkeleszállítás. A Rapp-romhányi kőszénbánya részvénytársaság a forgalomban levő részvényeiből 1000 darabot visszavásárolt és a július 6-án tartott közgyűlésen ezek megemmisítése által a jelenlegi 600.000 korona alaptőkét 480.000 koronára leszállította. A vállalat 1917 március végén lezárt mérlegében 9326 korona veszteséget mutat ki az előző évi 7740 korona nyereséggel szemben.

Cégjegyzési hírek. *Első Magyar Kábelgyár, Perczi és Schacherer r.-t.* Perózi Imre dr. tisztviselőjét cégjegyzési jogosultsággal ruházta fel. *Urikány-zsilvölgyi magyar kőszénbánya r.-t.* Stengel Adolf és Beck Adolf tisztviselőknél cégjegyzési jogosultságot adott. — *Viktoria vegyészeti művek r.-t.* Elek Mór dr. és Ulmer Lajos igazgatósági tagjait a cégjegyzékből törölte. — *Magyar vastermek és vashulladék kereskedelmi r.-t.* céggel új vállalat alakult, alaptőkéje 500.000 korona. A vállalat tárgya mindennemű vas és fémmel való kereskedés. Irodája V., Váci-ut 18. szám alatt van.

Felszámolt szerszámgyár. A Magyar Szerszámgyár r.-t. felszámolása immár befejeződött. A társaság vagyona pénzzé van téve, az adósságok ki vannak fizetve és a maradványból egy-egy részvényre 164 korona 17 fillér jut.

Az „Apolló” Kőolajfinomító-gyár r.-t. július 9-én tartotta huszonkettedik rendes közgyűlését. A lefolyt üzletévben elért nyereség a múlt évi nyereségáthozattal együtt összesen 5.270.120,45 korona. A közgyűlés elhatározta, hogy ezen összegből részvényenkiat 40 korona összesen 1.400.000 korona osztalék fizetésére 2.605.854,98 korona különböző tartalékalapok javadalmazására, 400.000 korona társaság tisztviselői és szolgálai nyugdíjügyének rendezése céljaira fordítassék és az alapszabályszerű javadalmazások levonása után fennmaradó 407.413,51 korona új számlára vitessék át.

A Magyar motor és gépgyár r.-t. (Szombathely) részvénytöbbségét megszerezte az Unionbank és a Magyar agrár- és óvadékbank r.-t. A vállalat alaptőkéje 550.000 korona.

Az elektromos művek zárszámadása. Stark Lipót, a székesfővárosi elektromos művek vezérigazgatója, beterjesztette az üzem 1916. évi zárszámadását. Az üzem bevétel az előirányzott 8.174.600 koronával szemben 9.768.898 korona volt, míg az üzemi és központi kiadás az előirányzott 3.720.875 koronával szemben 4.521.835 koronára rugott. A tiszta üzleti felesleg 1.270.542 korona 19 fillér, amelynek felosztására az igazgatóság azt a javaslatot terjesztte elő, hogy 1.100.000 korona a községi alapnak fizetessék ki, míg a többlet tartalékolásokra, remunerációkra stb. fordítassék.

A Hazai Kőolajipar r.-t. július 9-én tartotta tizedik rendes közgyűlését. A lefolyt üzletévben elért nyereség, a múlt évi nyereségáthozattal együtt összesen 1.750.304,08 korona. A közgyűlés elhatározta, hogy ezen összegből részvényenkiat 40 korona, összesen 400.000 korona osztalék fizetésére, 934.077,74 korona különböző tartalékalapok javadalmazására, 200.000 K a társaság tisztviselői és szolgálai nyugdíjügyeinek rendezése céljaira fordítassék és az alapszabályszerű javadalmazások levonása után fennmaradó 30.519,78 K új számlára vitessék át.

Mérlegek. A Hosszuhetényi kőszénbánya r.-t. 1916-ban 400.000 K alaptőke mellett 45.857 K veszteséget mutat ki, az előző évről áthozott 44.405 K veszteséggel együtt.

A Borsodi acél- és acélszerszámgyár r.-t. 1916. évi mérlegét 1999 K veszteséggel zárta az 1915. évi 22.839 K veszteséggel szemben. A 965.100 K alaptőkével bíró társaság igazgatóságát a június 19-én tartott közgyűlés felhatalmazta, hogy a könyvekben 610.749 K értékkel beállított Kazinczy-telepét, amely már tíz éve nincs üzemben, eladhassa a Borsodi szénbányák r.-t.-nak.

A Dobsinai rézművek r.-t. 1916. évi zárószámadásában 1.750.000 K alaptőke mellett 816.821 K veszteséget mutat ki, az előző évi 281.942 K veszteséggel szemben.

A Prometheus bánya és ipar r.-t. 1916. évi mérlegét 137.667 K veszteséggel zárta az előző évi 73.701 K veszteséggel szemben.

A Magyar Siemens-Schuckert művek villamossági r.-t. 8 millió K alaptőke mellett az 1916. évben 594.060 K tiszta nyereséget ért el.

Az Egyesült izzólámpa és villamossági r.-t. 8 millió K alaptőke mellett az 1916-17-ik évben 1.849.762 K tiszta nyereséget mutat ki. A gyártási nyereség a mérlegben 2 millió 842.747 K-val van kimutatva. A cég szabadalmi 1 K-val szerepeinek a mérlegben. A tartalékok már lényegesen felülmúlják az alaptőkét.

A Kálnói magyar chamotte árugyár r.-t. 1916. évi mérlege 550.000 K alaptőke mellett 93.297 K nyereséggel zárul, amiből levonva az előző évről áthozott 91.419 K veszteséget, a tiszta nyereség 1878 K.

A Hirtenbergi töltény-, gyutacs- és fémárugyár r.-t. alaptőkéje 5,6 millió K, de az 1916. évi nyeresége ennek közel a kétszerese. A hirtenbergi és magyaróvári gyárak együttes tiszta nyeresége 10,8 millió K.

A Délmagyarországi lánogyár r.-t. június hó 29-én közgyűlést tartott, amelyen az igazgatóság 300.000 K alaptőke mellett 57.036 K tiszta nyereségről számolt be. A gyártási nyers jövedelem 216.965 K volt.

A Fegyver- és gépgyár r.-t. 1916. évi mérlegében 6.360.677 (1915-ben 4.730.660) K bruttó hasznót számol el, amiből a tiszta nyereség 2.813.739 K, az előző évi 1.573.063 K-val szemben.

A Fairbanks mérleg- és gépgyár r.-t. 1916. évi mérlegében 150.000 K alaptőke mellett az előző évről áthozott 26.401 K veszteség betudásával 30.942 K veszteséget mutat ki.

FELTEN ÉS GUILLEAUME

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár részvénytársaság
BUDAPEST, I., Budafoki-ut 13533. hrsz. — TELEFON: —
00-11, 00-12, 00-13, 00-14.

Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek. Elektrolitikus vörösréz huzalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.

A galíciai nyersolajtermelés lemergeri jelentés szerint áprilisban Tustanowicóban 3789, Boryslawban 2011, Mraznicában 395 ciszterna volt, összesen tehát 6195 ciszternára rugott, amivel szemben a galíciai összes nyersolajtermelés 6220 ciszterna volt. Míg ilyformán a galíciai nyersolajtermelésben fejlődés nem állapítható meg, addig a romániai nyersolajtermelés az új kutak üzemb-helyezésével és a német igazgatás részéről végzett nagyarányú furások folytán egyre örvendesebb mértékben fokozódik s már április folyamán elérte a napi 50 ciszternát, azóta azonban e mennyiségnek már többszörösére emelkedett.

Svédok szénbányászokdása a Spitzbergákon. A svéd bizottság a szénbányászatuak a Spitzbergákon törtéendő megindítása végett Kopenhágából május utolsó napjaiban elutazott. A nyár folyamán ott 150 embert fognak munkába állítani s úgy tervezik, hogy ezek közül százau ott át is fognak telelni. Ez évben 2000—3000 tonna termelésre számítanak és úgy gondolják, hogy a kezdet nehézségeinek leküzdése után talán már a jövő évben jelentékeny fölbtermelést fognak elérni.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Rheinisches Braunkohlenbrikettsyndikat, G. m. b. H. in Köln. Der Bericht für das am 31. März d. J. beendete Geschäftsjahr gedenkt in warmen Worten der grossen Verdienste, die sich der verstorbene Generaldirektor Wilhelm Schröder um den rheinischen Braunkohlenbergbau im allgemeinen und das Syndikat im besondern erworben hat. Der rheinischen Braunkohlenindustrie gelang es im abgelaufenen Jahr, durch Vermehrung der Belegschaft und durch planmässigen Aufbau der maschinellen Kohlegewinnung bis zum Herbst die Förderung an Rohbraunkohlen und die Erzeugung an Braunkohlenbriketts so zu steigern, dass Industrie- und Hausbrandabschlüsse voll beliefert werden konnten. Im Herbst und Winter wurden dagegen Förderung, Herstellung und Lieferung zunächst durch Wagenmangel und Beförderungsschwierigkeiten auf der Eisenbahn, dann durch den anhaltenden starken Frost und die Unterbrechung der Schifffahrt so beschränkt, dass sich zwar auf den Werken grosse Vorräte an Braunkohlenbriketts sammelten, dass aber die stürmische Nachfrage namentlich nach Hausbrandbriketts in manchen Teilen des Absatzgebietes nicht ausreichend befriedigt werden konnte. Die gesamte Jahresbeteiligung der Gesellschafter des Syndikats ist unverändert geblieben. Die Zahl der betriebsfähigen Pressen auf den Werken der Gesellschafter betrug am Jahreschluss 495 (wie i. V.). Die Geschäftsanteile und Beteiligungen der Gewerkschaften Bellerhammer und Beisselgrube sowie der Clarenberg A.-G. für Kohlen und Tonindustrie gingen auf die Rheinische A.-G. für Braunkohlenbergbau und Brikettfabrikation über. Die Ausfuhr der Erzeugnisse des Syndikats nach Holland und der Schweiz wurde durch die Kohlenausfuhr-Stelle West geregelt. Der Absatz an Hausbrandbriketts betrug 57.22 % (62.54) des Gesamtabsatzes. Der Absatz an Industriebriketts 42.78 % (37.46) des gesamten Absatzes. Der Absatz an Industriebriketts ist danach im Vergleich zum Vorjahr wieder erheblich gestiegen, und der Bericht hebt hervor, dass sich das Rheinische Braunkohlenbrikettsyndikat in der Eisen- und Stahlindustrie sowie in der chemischen Grossindustrie während der Kriegszeit ganz besonders bewährt hat.

Deutsche Erdölförderung. Fortgesetzt werden neue Punkte auf Erdölgehalt geprüft. Im Lauenburgischen wird nun noch an den Orten Buchen, Fitzen, Rosenburg und Mölln gebohrt. Eine Hamburger Firma schliesst weitere Bahnverträge ab. Aus dem Bericht der Deutschen Schachtbau-Aktiengesellschaft in Nordhausen entnehmen wir, dass dieselbe für die Deutsche Erdöl-Aktiengesellschaft, trotz der Neuartigkeit der Arbeit, den Erdölschacht unter günstigen Verhältnissen beendet und

an einem zweiten Erdölschacht die Vorarbeiten begonnen hat. In Oberbayern, nahe von Mühlendorf, wurde ein wandfrei Erdöl, Erdwachs und Erdgas festgestellt; eine Münchner Gesellschaft pachtet dort Terrains, die durch Bohrungen aufgeschlossen werden sollen.

Zwickauer Maschinenfabrik. Nach dem Bericht für 1916/17 waren beide Werke während des ganzen Geschäftsjahres ausserordentlich rege beschäftigt. Nach 813.171 (i. V. 246.431) Mk. Abschreibungen und 80.000 Mk. Zuweisung zur Reserve für den Übergang in die Friedenswirtschaft ergibt sich einschliesslich 16.833 (658) Mk. Vortrag 233.149 (177.842) Mk. Reingewinn, aus dem, wie gemeldet, 10 % (5) Dividende auf die Vorzugs- und 5 % (0) auf die Stammaktien verteilt, 15.000 (10.000) Mk. der Reserve zugewiesen und 17.139 Mk. vorgetragen werden. Bei 2 Millionen Mark Aktienkapital und 0.55 (0.60) Mill. Mk. Obligationenschulden werden die Kreditoren mit 0.42 (0.30) Mill. Mk. und Anzahlungen mit 0.36 (0.18) Mill. Mk. benannt. Demgegenüber waren an Effekten 0.24 (0.19) Mill. Mk., an Bankguthaben 0.67 (0.38) Mill. Mk., an Debitoren 0.54 (0.62) Mill. Mk. vorhanden. Vorräte sind mit 0.85 (0.76) Mill. Mk. beziffert. Die Reserve enthält 225.000 Mk. Beide Werke seien auf lange Zeit hinaus mit Aufträgen reichlich versehen, so dass für das neue Geschäftsjahr wiederum ein günstiges Ergebnis erwartet werden könne.

Rud. Meyer A.-G. für Maschinen- und Bergbau, Mülheim-Ruhr. Nach dem Bericht für 1916 brachte die Abteilung Maschinenbau einen namhafte Steigerung des Umsatzes. Die Abteilung Querschlagbetriebe habe zwar günstiger gearbeitet als im Vorjahr, doch sei erst nach dem Kriege eine volle Ausnutzung zu erwarten. Der gegen das Konsortium Leitzachwerke anhängig gemachte Prozess müsse weiter geführt werden, da die Vergleichsverhandlungen zu keinem günstigen Ergebnis geführt haben. Nach 273.763 (i. V. 184.965) Mk. erhöhten Abschreibungen ergibt sich ein Reingewinn von 213.050 (118.161) Mk., der in Anbetracht der weiteren Stärkung des Unternehmens mit 200.040 (105.161) Mk. einer Sonderrücklage und mit 10.000 Mk. (wie i. V.) der Reserve zugewiesen werden soll. Die Sonderrücklage steigt somit auf 668.171 Mk., die Reserve auf 110.000 Mk. bei 2 Mill. Mk. Aktienkapital. Den 1.56 (1.72) Mill. Mk. Bankschulden und 1.12 (0.63) Mill. Mk. erhöhten Kreditoren stehen an Debitoren 2.79 (2.40) Mill. Mk. und an Vorräten 1.41 (1.33) Mill. Mk. gegenüber. Der Auftragsbestand, der schon bis Sommer 1918 reichliche Arbeitsmöglichkeit gewährleistet, sei heute erheblich höher als zur gleichen Zeit des Vorjahres, so dass für 1917, falls nicht unvorhergesehene Schwierigkeiten eintreten sollten, wieder mit einem gebesserten Ertragnis gerechnet werden könne.

